

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΥΚΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΗΛΙΑΣ ΚΑΥΚΑΣ - Δερματολόγος

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΥΚΑΣ: ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 215, 115 25 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ.: 2106777590, FAX: 2106756352

E-mail: kafkas@otenet.gr, Website: www.kafkas-publications.com

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ & ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ:

Μαριάννα Δεληγιαννάκη

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ:

Νατάσσα Παπαθανασίου

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ:

Μαρία Μπτά, Αναστάσιος Σέντρης,

Ελένα Λαγανά, Μαρία Φωτάκη

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ:

Ηλίας Καυκάς

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΛΗΣ:

Βάσω Χαλιώτη

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ & ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ:

Νίκος Τζουρμέτης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

ΡΑΣΙΔΑΚΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ

Παθολόγος - Πνευμονολόγος,
 Αναπλ. Καθηγητής Πνευμονολογίας
 Διευθυντής Πνευμ. Κλινικής Νοσ. "Metropolitan"

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΣΤΡΑΤΑΚΟΣ ΓΡΗΓ.

Πνευμονολόγος - Εντατικολόγος,
 Επιμελητής Κλινικής Εντατικής Θεραπείας
 Νοσοκομείου «Ευαγγελισμός»

ΒΛΑΣΤΟΣ ΦΩΤΗΣ

Πνευμονολόγος, Επιμελητής Α' ΚΑΑ - ΝΝΘΑ

ΚΟΝΤΟΠΥΡΓΙΑΣ ΓΕΩΡΓ.

Πνευμονολόγος, Επιμελητής Νοσ. "Metropolitan"

ΧΕΙΛΑΣ ΓΕΩΡ.

Ειδικ. Πνευμονολόγος, Συνεργάτης ΚΑΑ - ΝΝΘΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΒΕΛΔΕΚΗΣ ΔΗΜ.

Πνευμονολόγος - Εντατικολόγος,

Αναπλ. Δντής ΚΑΑ - ΝΝΘΑ

ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΣ ΠΑΝ.

Παθολόγος - Λοιμοξιολόγος,
 Δντής Β' Παθολ. Κλινικής ΠΓΝΑ «Γ. Γεννηματάς»

ΓΕΩΡΓΑΤΟΥ ΝΙΚΗ

Δντρια 5ης Πνευμ. Κλινικής ΝΝΘΑ

ΓΚΑΓΚΑ ΑΣΗΜΙΝΑ

Επίκ. Καθηγήτρια Παν/μίου Αθηνών,

Δντρια 7ης Πνευμ. Κλινικής ΝΝΘΑ

ΓΟΥΡΓΟΥΛΙΑΝΗΣ ΚΩΝΣΤ.

Καθηγητής Πνευμονολογίας

Παν/μίου Θεσσαλίας

ΖΑΧΑΡΟΥΛΗΣ ΑΠ.

Επίκ. Καθηγητής, Δντής Καρδιολ. Κλινικής

ΠΓΝΑ «Γ. Γεννηματάς»

ΖΗΡΟΓΙΑΝΝΗΣ Π.Ν.

Νεφρολόγος, Δντής Νεφρολ. Κλινικής

ΠΓΝΑ «Γ. Γεννηματάς»

ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ ΝΙΚΟΣ

Επίκ. Καθηγητής, Δντής Γαστρ. Κλινικής - ΝΙΜΤΣ

ΚΟΣΜΑΣ ΕΠΑΜ.

Διευθυντής 3ης Πνευμ. Κλινικής ΝΝΘΑ

ΚΥΘΡΕΩΤΗΣ ΠΡΟΚ.

Πνευμονολόγος - Εντατικολόγος,

Αναπλ. Δντής ΚΑΑ - ΝΝΘΑ

ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ ΜΙΧ.

Αναπλ. Καθηγητής Καρδιολογίας Παν/μίου Αθηνών,

Δντής Νοσοκ. "Metropolitan"

ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Καθηγητής Πνευμονολογίας

Παν/μίου Ιωαννίνων

ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΧΑΡ.

Αναπλ. Καθηγητής Παθολογίας

Θεραπευτικής Κλινικής Παν/μίου Αθηνών

ΜΙΤΑΚΗΣ ΕΜΜ.

Φαρμακοποιός

ΜΠΑΚΑΚΟΣ ΠΕΤΡΟΣ

Πνευμονολόγος - Εντατικολόγος,

Λέκτωρ Πνευμ. Παν/μίου Αθηνών

ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝ.

Πνευμονολόγος - Εντατικολόγος,

Αναπλ. Δντής ΚΑΑ - ΝΝΘΑ

ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ ΔΩΡΑ

Αναπλ. Καθηγήτρια Πνευμονολογίας

Γ' Παν/κής Παθολ. Κλινικής ΝΝΘΑ

ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ ΣΩΤ.

Διευθυντής Ρευματολ. Κλινικής

ΠΓΝΑ «Γ. Γεννηματάς»

ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ ΔΗΜ.

Ενδοκρινολόγος, Αναπλ. Καθηγητής,

Δντής Ενδοκρ. Νοσ. "Metropolitan"

ΡΑΠΤΗ ΑΓΓ.

Αναπλ. Δντρια 8ης Πνευμ. Κλινικής ΝΝΘΑ

ΡΟΥΣΣΟΥ ΠΑΡ.

Αιματολόγος, Επίκ. Καθ. Παν/μίου Αθηνών - ΝΝΘΑ

ΣΙΧΛΕΤΙΔΗΣ ΛΑΖ.

Αναπλ. Καθηγητής Πνευμονολογίας ΑΠΘ

ΤΟΥΜΠΗΣ ΜΙΧ.

Δντής 6ης Πνευμ. Κλινικής ΝΝΘΑ

ΧΑΛΕΒΕΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓ.

Αναπλ. Καθηγητής Παθολογίας,

Δντής Παθολ. «Ερρίκος Ντυνάν»

Σημείωμα Σύνταξης

Οδοιπορικό στις καμένες Αρχαιότητες

Βραχύ οδοιπορικό στην Ολυμπία. Κέντρο του παγκόσμιου ενδιαφέροντος και πάλη. Όχι για την φλόγα, αλλά για την φωτιά που κατέκαψε το Λόφο της ιερής Άλτews.

Η περιοχή διασχίζεται από τον ποταμό Αλφειό, ο οποίος σε κάποια θέση συνδέεται με τον Κηλαδέο. Στη συμβολή τους υψώνεται ο Λόφος του Κρονίου και στους νότιους πρόποδες αυτού ξαπλώνεται το ιερό Άλσος (Άλτις) μέσα στο οποίο βρίσκονται τα ιερά της Αρχαίας Ολυμπίας.

Ο Λόφος κατοικήθηκε από τη Νεολιθική εποχή (4.000 π.Χ.) και γύρω από αυτόν μέσα στους αιώνες κτίστηκαν βωμοί, ιερά και Μαντείο. Ο περιβάλλον χώρος έγινε παγκόσμιο προσκύνημα σε Δύση και Ανατολή για 1.500 και πλέον χρόνια. Λατρεύτηκαν όχι μόνο το δωδεκάθεο ή το Ρωμαϊκό πάνθεο, αλλά και παλαιότερες θεότητες της Γαίας, της Θέμιδας και του Κρόνου.

Επειδή ο Δίας εξετόπησε από την Άλτι τους παλιούς Θεούς, με την κάθοδο των Δωριαίων (1.200 π.Χ.) ο Λόφος αφιερώθηκε στον πρώτο πατέρα των Θεών Κρόνο. Η παγκοσμιότητα του ιερού φαίνεται από την μυθιστορία. Ο Γενάρχης των Αχαιών της Πελοποννήσου Πέλοπας ήταν πρίγκιπας από τη Λυδία. Νίκησε και σκότωσε σε αρματοδρομία το Βασιλιά της Ηλίδας για να παντρευτεί τη θυγατέρα του Ιπποδάμεια. Το νέο βασιλικό ζεύγος από τύψεις καθιέρωσε αγώνες προς τιμήν του θανάτου. Την παράδοση συνέχισαν οι Δωριείς που 500 χρόνια αργότερα προσέθεσαν στον χώρο μεγάλο ιερό του Δία και ονόμασαν τους αγώνες «επινίκειους». Αργότερα οι συνεχείς εμφύλιοι πόλεμοι έδωσαν κίνητρο σε τρεις βασιλιάδες της Πελοποννήσου (Ιφίτος-Κλεισθένης-Λυκούργος) να καθιερώσουν την ιερή εκκευρία. Μια περίοδο διακοπής πάσης πολεμικής σύρραξης. Οι ελληνικές πόλεις συνέπραξαν και συμμετείχαν στην ανάπτυξη και καθολικότητα των Αγώνων. Η Ολυμπιακή Ιδέα εκπροσώπησε όχι μόνο την πρωτιά στους Αγώνες, αλλά και την ειρήνη μεταξύ των Λαών και συνδέθηκε με την άλλη Ιδέα τη Δελφική. Η Δελφική Πυθία άληλωσε, όρισε για τους νικητές να στεφανώνονται με τον κότινο. Ένα απέριπτο στεφάνι από κλαδί αγριελιάς. Αγριελιές φυτρώνουν παντού, αλλά εκείνες του Κρονίου Λόφου κοντά στους ιερούς ναούς της Ήρας και του Δία απέκτησαν τη μοναδικότητα της θείας ευλογίας. Ο Ναός της Ήρας είναι ο παλιότερος μέγας Ναός. Βρίσκεται στους πρόποδες σχεδόν του Κρονίου Λόφου. Υπέστη ανά τους αιώνες πολλές ανακατασκευές και βελτιώσεις. Μέσα στο Ναό βρισκόταν ο χάλκινος δίσκος του Ίφιτου, όπου ήταν καταγεγραμμένοι οι όροι της Ιερής εκκευρίας. Με τα χρόνια μετατράπηκε σε ένα είδος Μουσείου, όπου φυλάσσονταν πολύτιμα αντικείμενα. Εκεί βρήκαν οι αρχαιολόγοι τον Ερμή τον Πραξιτέλη. Στην είσοδο του Ναού μπροστά στο βωμό της Ήρας γίνεται η Αφή της Ολυμπιακής φλόγας.

Ο Μέγας Ναός του Δία κτίστηκε αιώνες αργότερα (471-456). Δεν υπήρχε παρά ένας βωμός όταν έγιναν οι πρώτοι Ολυμπιακοί αγώνες το 776 π.Χ. Γύρω

Το ε ξ ώ φ υ λ λ ο τ ο υ τ ε ύ χ ο υ ς

Ο Ναός της Ήρας μέσα στην Ιερή Άλτι. Μια σειρά από κτίσματα ανεβαίνουν ως τους πρόποδες του Κρονίου Λόφου ο οποίος ανασκάπτεται. Τα ερείπια του Νυμφαίου βρίσκονται στο δεξιό άκρο της εικόνας.

Από το λεύκωμα «Αρχαίες Πολιτείες», ΤΑ ΝΕΑ, 2007

από τους μεγάλους Ναούς κτίστηκαν μικρότεροι.

Στον χώρο της Άλτεις π.χ. βρέθηκαν ως τώρα πάνω από 70 βωμοί. Μεγάλα κτίρια συμπλήρωσαν τα ιερά για τη δι-αμονή, προπόνηση, φιλοξενία αθλητών και επισήμων. Θησαυροί των Ελληνικών και Βαρβαρικών πόλεων συσσωρεύθηκαν στο Μαντείο για να τιμήσουν όχι μόνο τους Νικητές αλλά και τους θεούς. Οι θρησκευτικές δραστηριότητες ξεχώρισαν σιγά-σιγά από τις πολιτικές και αθλητικές, με κτίσματα και όρια τοίχων. Έτσι προστατεύθηκε το ιερό και το Μαντείο από τα «εγκόσμια». Οι παλαιότερες, τα στάδια και ο Ιππόδρομος μετακινήθηκαν και μεγάλωσαν. Η Ολυμπία έγινε έτσι το μεγαλύτερο Πολιτιστικό και Θρησκευτικό Κέντρο της Αρχαιότητας.

Καθώς ήταν αναμενόμενο, ο έλεγχος της Ολυμπίας υπήρξε αντικείμενο διαρκών εμφυλίων πολέμων. Τέσσερις-πέντε φορές άλλαξε προσάτη, ο οποίος από την προστασία αυτή αποκτούσε παγκόσμιο κύρος. Ουδέποτε και ουδείς εν τούτοις έβλαψε το ιερό. Οι Σπαρτιάτες π.χ. το 401 έκαψαν και ερήμωσαν όλη την Ίλιδα, αλλά όχι την Ολυμπία. Αλλά και η διπλωματία των Ηλλείων διέσωσε το ιερό από πολλούς εχθρούς. Η φιλορωμαϊκή της πολιτική μετέτρεψε την Ολυμπία σε προσφιλή και σεβαστό χώρο των Ρωμαίων αυτοκρατόρων. Η προβολή της Ρωμαϊκής ισχύος εκφράστηκε με νέα κτίσματα αφιερώματα-αγάλλματα-επαύσεις μέσα και γύρω από την Ιερή Άλτι. Το πιο διάσημο ίσως Ρωμαϊκό κτίσμα είναι το πανέμορφο Υδραγωγείο-Δεξαμενή (Νυμφαίο) κοντά στο Ναό της Ήρας που έλιυσε και το πρόβλημα υδροδότησης.

Με την πτώση της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας η Ολυμπία έμεινε απροστάτευτη. Γύρω στα 360 μ.Χ. από το φόβο βαρβάρων επιδρομέων, οι οποίοι κατέστρεφαν την Πελοπόννησο, οι κάτοικοι της Ηλείας γκρέμισαν πολλή επιβλητικά κτίσματα (!) και με το υλικό κατεδάφισαν έχτισαν τείχος προστασίας γύρω από τους Ιερούς Ναούς. Αλλά οι βάρβαροι ποτέ δεν έφθασαν στην Ολυμπία και η Άλτις ακρωτηριάστηκε. Καταστροφικοί σεισμοί και η μανία των Βυζαντινών να καταστρέψουν την κλασική αρχαιότητα, έδωσαν την χαριστική βολή. Ο Θεοδόσιος ο Α΄ απαγόρευσε τους αγώνες το 393 και ο Θεοδόσιος ο Β΄ (426) διέλιυσε όσα ιερά είχαν απομείνει. Ισχυροί σεισμοί το 522 και 551 γκρέμισαν και σκόρπισαν το μεγάλο Ναό του Δία. Στα 580 επιδρομή των Αράβων κατέστρεψε και τον οικισμό που περιέβαλε το ιερό τέμενος. Επαναλήφθηκε με καθυστέρηση ολίγων δεκαετιών ο Δελφικός χρυσός ...

Απέσβητω και Λάλην Ύδωρ...

Οι επικύσεις των ποταμών και οι κατολισθήσεις από τον Κρόνιο Λόφο σκέπασαν τα πάντα με ευεργετική λήσπη που προστάτευε τα ιερά από όλους τους βανδάλους. Σε βενετσιάνικο χάρτη του 1560 η Ολυμπία δεν υπάρχει ως τόπος! Παρέμεινε ωστόσο ο θρυλικός Κρόνιος Λόφος και τα κείμενα των ιστορικών της αρχαιότητας που περιέγραφαν τη Λαμπρή Ολυμπία.

Το 1829 μια ομάδα Γάλλων Αρχαιολόγων «Φιληληθώνων» ανασκάπτει στους πρόποδες του Λόφου το ναό του Δία σε 2 εβδομάδες (!) και μεταφέρει στο Λούβρο μια μετώπη. Ευτυχώς δεν συνέχισαν. Από το 1875 το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο εγκαθίσταται και ανασκάπτει το χώρο για τα επόμενα 130 χρόνια ως τα σήμερα. Η

συμβολή του διαχρονική και πολύτιμη. Δεν είναι λοιπόν τυχαίο ότι ο Δήμος του Μονάχου προσφέρεται να διορθώσει ότι κακό προξένησαν οι τελευταίες πυρκαγιές. Κτίρια του Ινστιτούτου έχουν καταστραφεί και ευρήματα ανασκαφών εκτεθειμένα στη φωτιά έχουν καεί ή βλαφτεί. Από το πυκνό άλσος της Ολυμπιακής Ακαδημίας έμεινε η επιτύμβια στήλη του Couberténe. Η ευαισθησία της παγκόσμιας κοινότητας, όπως προβάλλεται από όλα τα μέσα ενημέρωσης, υπογραμμίζει τη σημασία του μνημείου της Παγκόσμιας Κληρονομιάς, του μεγαλύτερου Θρησκευτικού-Πολιτιστικού Κέντρου της αρχαιότητας που απειλήθηκε βάνουσα από

τις φλόγες. Ό,τι δεν μπόρεσαν να κάνουν οι αιώνες έγινε σε μια μέρα από μια ανεξέλεγκτη πυρκαγιά. Με αυτοθυσία βέβαια ολίγων σώθηκαν το Μουσείο και τα ιερά, διότι τα αυτόματα συστήματα πυρόσβεσης-προστασίας γύρω από το μουσείο και την Ολυμπιακή Ακαδημία ήταν ανεπαρκή ή/και δεν λειτούργησαν. Η σύγχυση και η ανεπάρκεια συντονισμού των αρμοδίων καταγράφει παντού. Μόνο λίγοι τόνισαν την πρωτοφανή κινητοποίηση των κατοίκων, οι οποίοι με τρακτέρ, ποτιστικά και με το νερό από τις πισίνες των ξενοδοχείων (!) έτρεξαν να σώσουν την Ολυμπία τους. Η φωτιά δεν μπήκε μέσα στην Ιερή Άλτι; Μένει να εκτιμηθεί με ψυχραιμία η επίδραση της υψηλής θερμοκρασίας στην επιβίωση και διατήρηση των μαρμάρων στις παρυφές του Κρόνιου Λόφου.

Πολλοί ξένοι μας ληδωρούν. Ιεροί χώροι σαν αυτόν, εννοείται ότι πρέπει να έχουν σε περίμετρο εκατοντάδων μέτρων μόνιμες εγκαταστάσεις και έργα-κατασκευές πυροπροστασίας. Είναι γνωστό

ότι η φωτιά δημιουργεί εντυπωσιακό μικροκλίμα με δυνατότητες απρόβλεπτες. Ο Κρατικός μηχανισμός δεν ήταν έτοιμος να αντιμετωπίσει τέτοιες έκτασης πυρκαγιές. Οι εμπρηστές μπορεί να είναι πολλοί όσο και τα κίνητρά τους. Να θυμίσουμε στους αναγνώστες ότι υπάρχουν 2 εκατομμύρια αιτήσεις για αποχαρκτηρισμό δασικών εκτάσεων που επικαλούνται τις ασάφειες των νόμων και είναι θλιβερό να δηλώνεται δημόσια ότι ο Κρόνιος Λόφος δεν ήταν πάντα όμορφος και δασωμένος (!) και ότι κάηκαν λίγα δένδρα. Οδυνηρές εικόνες καταστροφής αρχαίου πλούτου πέρασαν στις οθόνες του Διαδικτύου και της τηλεόρασης. Στο Κατάκλιτο καταφάνουν καθημερινά περισσότερα του συνήθους κρουαζιερόπλοια με ανήσυχους ξένους, οι οποίοι θέλουν να διαπιστώσουν ότι η Ολυμπία σώθηκε! Μπορούμε να κρυφτούμε από τους άηλους, αλλά από τον εαυτό μας όχι. Μετά από την περιπέτεια αυτή ας φροντίσει η Πολιτεία να προστατεύσει τα Μνημεία του Πολιτισμού μας με ανάλογα έργα.

Το οδοιπορικό στις καμένες Αρχαιότητες μας επιβάλλει να πάμε και να ξαναπάμε στη Αρχαία Ολυμπία μαζί με τα παιδιά μας. Και αφού προσκυνήσουμε στις μετώπες του Ιερού του Δία, τον θείο Απόλλωνα, να κάσουμε ώρα πολλή πάνω στις μαύρες πέτρες. Εμείς τι έχουμε κάνει γι' αυτό τον τόπο; Ο Κρόνιος Λόφος θα αναδασωθεί. Αλλά η νίκρα θα μείνει.

Για την Επιτροπή Σύνταξης
Αντώνης Ρασιδάκης

Πολλοί ξένοι μας ληδωρούν. Ιεροί χώροι σαν αυτόν, εννοείται ότι πρέπει να έχουν σε περίμετρο εκατοντάδων μέτρων μόνιμες εγκαταστάσεις και κατασκευές πυροπροστασίας. Είναι γνωστό ότι η φωτιά δημιουργεί εντυπωσιακό μικροκλίμα με δυνατότητες απρόβλεπτες. Θλιβερές εικόνες καταστροφής αρχαίου πλούτου πέρασαν στις οθόνες του Διαδικτύου και της τηλεόρασης. Μπορούμε να κρυφτούμε από τους άηλους, αλλά από τον εαυτό μας όχι.